

Mesterségem címere

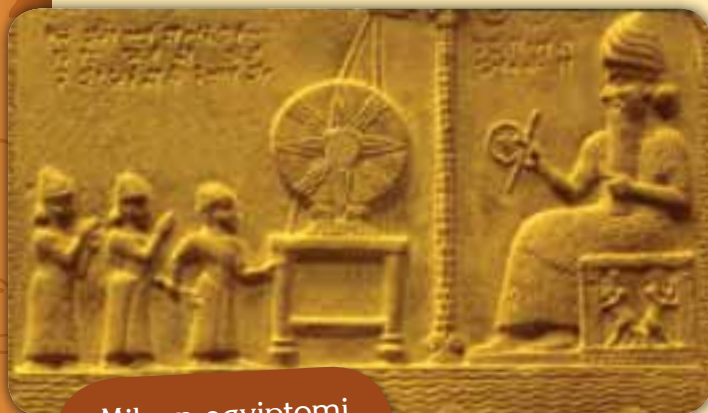
Tanító, óvónő

Isten hozott Napsugárországba, kedves gyerekek! Illik bemutatkoznom azoknak, akik először olvassák lapunkat: Kószabósza vagyok, a Napsugár kószáló-kóborló és nagyon kíváncsi kissáránya. A www.napsugar.ro honlapon elolvashatod, merre jártam, miről meséltem 2002-től mostanig.

Eldöntötted már, mi leszel, ha nagy leszel? Én tavaly óta havonta bemutatok egy-egy foglalkozást. Válogathatsz kedvedre.

Ilyenkor, szeptemberben minden gyermek az óvoda vagy az iskola felé igyekszik, hát én is oda kukkintok be. *A tanító szeme csillogó, kedves arca mosolygó, hangja csupa szeretet, szeretik a gyerekek.* Így sűrítette egyetlen mondatba Kulcsár Szilvia, zilahi olvasónk a lényegét az egyik legrégebbi és legszebb hivatásnak.

Milyen egyiptomi írásról hallottatok?

Mit jelent az oktatás és mit a nevelés?

- Mai tudásunk szerint az első iskolákat 6000 évvel ezelőtt alapították a mezopotámiai sumér városokban, Úrban, Urukban, Kisben. Ők alkalmazták az első tanítókat. Emberséges és még évezredekig egyedülálló törvényük, hogy a lányok is tanulhattak. Módszerük a szövegek másolása és a memorizálás volt. Jelképes mesékben tanulták meg mindazt, amit a világról tudniuk kellett. A ránk maradt sok ezer ékirásos agyagtábla közt akad helytelen is, ezek tanulók gyakorlótáblái lehettek.

- Az ókori Egyiptomban, aki tehetett, már ötéves korában iskolába adta gyermekét, ahol éveken át szövegeket másoltak, hogy megtanulják háromféle, bonyolult írásmódjukat. Innen csak a jobb tanulók léptek tovább a számtan, mértan, csillagászat és a humán tudományok felé.

- Amikor a mai pedagógusok rabszolgának érzik magukat, nem járnak messze a szó gyökerétől, hiszen az ókori görögök-nél a pedagógosz rabszolga volt, aki a gazdag ifjút a tanítóhoz kísérte, tanszereit cipelte, és felelt a neveléséért is.

- Ég és föld különbség volt a két ókori görög város-állam, Athén és Spárta iskolái között. A spártai fegyelem az élet minden területén, így a nevelésben is katonás szigort, sőt kegyetlenséget jelentett.

- Athénban vidám, oldott hangulatban tanultak, de csak a fiúk. Fontos tantárgyuk a logika, az értelmes kérdésfelvetés volt. Tanulási kedvüket és mindenre rákérdező kíváncsiságukat öreg korukban is megőrizték. A tanítótól elvárták, hogy beszéde legyen helyes, tiszta, érthető, tanítson örömmel, buzgón és türelemmel. De

tudták, hogy ez csak akkor valósulhat meg, ha az állam gondoskodik az oktatás feltételeiről.

- Buddha tanításai Kr. e. a VI. században születtek, de ma is érvényesek: a tudás és a rátermettség mellett a tanító erkölcsé a legfontosabb, hiszen személyes példája hagy a legmélyebb nyomot tanítványaiban.

Ne szakítsa meg a láncot, adja tovább, amit mesterétől örökölt, és keresse meg azt a tanítványt, aki az ő tudását továbbviszi majd.

- A középkorban a szakmákat mesterek tanították meg inasainak, tanoncaiknak.

Mi a mestermunka eredeti jelentése?

Kinek volt az apródja Zágoni Mikes Kelemen?

- Az úri családok fiai apródként, leányai udvarhölgyként éveket töltöttek a király vagy valamelyik főúr udvarában. Ez volt az iskolájuk. A fiúk megtanultak fegyvert forgatni, lovagként viselkedni, írni, olvasni, számolni, a lányok zenét, táncot, hímzést, az udvari viselkedés szabályait, a szolgahad irányítását tanulták meg.

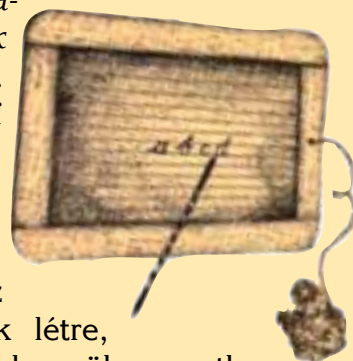
Ki volt Szent István király fiának, Imre hercegnek a tanítója?

• Akikhez házhoz jött az iskola. Az előkelő családok a fiúk mellé házitanítót, a lányok mellé nevelőnőt fogadtak. Gróf Széchenyi Ferenc három fiát az udvari káplán, leányait két nevelőnő tanította. István itt a legkisebb, de majd a legnagyobb magyar lesz, s ebben tanítójának is szerepe volt.

• Az első iskolákat az egyház alapította. A férfi szerzetesrendek fiúintézetei, az apácarendek leányneveldei, később pedig a protestáns egyházi kollégiumok nagy tekintélyre tettek szert. Ezekbe bejutni rangot és hatalmas anyagi áldozatot jelentett. Iskolaváros: a XIII. században a diákok és tanárok Párizs lakosságának harmadát tették ki.

• Bethlen Gábor törvényben biztosította a nagyenyedi kollégium vagyonát, nyugalmát. A kollégium környékén megtiltotta a zajt okozó szekek közlekedését, mert a *tanuló és tanító elme mindenk felett jó csendességet kíván. Kötelezővé tétetett az enyedi polgároknak, hogy a kollégium tanárait az utcán kalaplevéve köszöntsék.*

• Az első falusi iskolák is az egyház szárnyai alatt jöttek létre, a pap vagy a kántor tanított bennük, egyetlen szobában. Alig 150 éve annak, hogy az egyházi iskolák mellett lassacskán kiépült a falu, a város, az állam által fenntartott, világi iskolák hálózata. A kántortanítók mellett népszerű és megbecsült lett a világi tanítói, iskolamesteri pálya is. Falusi tanítóként indult sok írónk, köztük Móra Ferenc.

• Van az iskolákban tanító bácsi? 150 évvel ezelőtt ez még kizárólag férfiszakma volt. Mára alig találunk néhány bátor és elhivatott fiút, aki a csekély fizetés és megbecsülés ellenére is a tanítói pályát választja.

– Miért írnak olyan szépen a tanítók?
– Mert négyévenként újratanulják.

Melyek a legfontosabb magyar iskolavárosok?

• *Jó szóval oktasd, játszani is engedd...* Ma a testi fenytés helyett a meggyőzés, a jó példa erejével igyekeznek formálni diákjaikat a nevelők. Ám ötezer éven át a tanító jelképe a pálca, a vessző volt. Az ókori egyiptomiak szerint a gyermek füle a hátán van, csak akkor hall, ha megverik. Az iskolatörténet egyik legnagyobb alakja, a magyar származású, morva pedagógus, Comenius (Szegecs János) 1658-ban így írt: *A tanulók közül némelyek egymással csácsognak, csintalanul viselik magukat, és restek vagyis lusták: ezek megverettetnek pálcával és vesszővel.*

• Ami változatlan. Régi gúnyrajz arról, hogyan néz ki az osztály, ha kimegy a tanító. Nálatok is ez történik?

• Az óvoda viszonylag újkeletű intézmény, nincs 200 éves. Hajdan kiseddóvónak nevezték. Az első magyar óvodát angyalkert néven Brunszvik Teréz grófnő nyitotta meg Budán, 1828-ban. Németországban 1837-ben, Angliában 1851-ben, Amerikában 1856-ban létesítették az első óvodákat.

Ha óvó néni leszel, az lesz a legfontosabb feladatod, hogy néhány órára szeretettel, türelemmel pótolod a kicsiknek még oly nagyon hiányzó édesanyját, a fészekmeleget. Az óvó néni nem ismereteket oktat, hanem játékkal, mesével, zenével nevel.

Gyermekek jelenlétében meggyógyul a lélek.

Dosztoevszkij

Ha tanító leszel, sokat kell tanulnod, hogy helyes legyen, amit tanítasz, és igaznak kell lenned, mert tetteid mélyebb nyomot hagynak szavaidnál. Gazdag sosem leszel, fáradt gyakran, sőt néha csalódott is. De cserében tied lesz az öregség nélküli fiatalság és a halál nélküli élet, hisz minden szeptemberben újjászületsz, és minden kisgyermekkel esélyt kapsz arra, hogy a Teremtő munkáját folytasd: embert formálj belőle.

Zsigmond Emese

• **Válaszok Kószabósza júniusi kérdéseire:** A kovács három legfontosabb szerzője a kalapács, az üllő és a fogó. A vágószerszámokat a köszörűs feni meg. A pöröly nagy, súlyos, kétkezi kalapács. A fújtató élesíti, szítja a tüzet. Leghíresebb ágyúöntőnk Gábor Aron. A páncélon kívül a pajzs védte a hajdani harcosokat. A vasat a rozsdá teszi. **Nyertesek:** a **székelyszáldobosi tavalyi** IV. B; a **tordai** III. A; a **csíkközmási** III. osztály; a **marosvásárhelyi** Al. I. Cuza Gimnázium III. E; a **szászrégeni** A. Maior Gimnázium IV. B osztálya.